

ਰਾਮੇਂਦਰ ਜੈਨ ਜੇ.

ਡਾ. ਤ੍ਰਿਪਤ ਦੀਪ ਸਿੰਘ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਡਾ. (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਪਵਿਤਰ ਕੌਰ- ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਸੀ.ਆਰ. 2017 ਦਾ 650 ਨੰ

ਅਪ੍ਰੈਲ 04, 2018

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908—S.151—O.18

RI.17—

ਕ੍ਰਾਸ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲਈ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ-ਅਨੁਭਵ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ-ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਆਰਡਰ 18, ਨਿਯਮ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਪਲਬਧ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਧਾਰਾ 151 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਗਲੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਰਡਰ 18 ਡਾ. ਪਵਿਤਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਇੱਕ ਖਾਸ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਚਾਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 151, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 151, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਆਰਡਰ 18 ਨਿਯਮ 17, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਾ 151 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਧਾਰਾ 151, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੁਰੰਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 151, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਆਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ।

(ਪਰਾ 12)

ਸੁਹੇਲ ਸਹਿਗਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਐਸ ਸੀ ਛਾਬੜਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

ਰਾਮੇਂਦਰ ਜੈਨ, ਜੇ.

(1) ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਨਿਰਣੇ ਦੁਆਰਾ, 2017 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 650 ਅਤੇ 658 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਹੂਲਤ ਲਈ, 2017 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 650 ਤੋਂ ਤੱਥ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

(2) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 11.11.2016 ਦੇ ਹੁਕਮ (ਅਨੈਕਸ਼ਨ ਪੀ-1) ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਆਰਡਰਲਿਊ-1 ਡਾ. ਪਵਿਤਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜਿਰ੍ਹਾ ਲਈ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 151 ਪੀ.ਸੀ. Ex.P-1/12 'ਤੇ CD ਦੀ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਤੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੋ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ ਕੁਝ ਖੁਰਚਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੇਡਣ ਯੋਗ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੀਡੀਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀ-1/8, ਪੀ-1/10 ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪੀਏ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਅਸਲ ਸੀਡੀਐਸ ਦੀਆਂ ਸਹੀ ਕਾਪੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੇ, ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 151, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਮਿਤੀ 01.03.2016 ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸਰਸਰੀ ਝਲਕ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 30.9.2011 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 13.04.2011 ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। 109 ਪੰਨਿਆਂ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸੀਡੀ ਵਾਲੇ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕਾਪੀ ਉਸੇ ਦਿਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। 11.9.2015 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਡਾ.ਪਵਿਤਰ ਕੌਰ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ 30.9.2011 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਡੀ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਡੀਜ਼ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵੀ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਪੀ-1/9, ਪੀ-1/11 ਅਤੇ ਪੀ-1/13 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲਿਖਤੀ ਸੰਸਕਰਣ ਸੀਡੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੌਰਾਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ 30.9.2011 ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਡੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਉਸਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ 30.9.2011 ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੀਜੀ ਸੀਡੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 5.11.2015 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਡਾ. ਪਵਿਤਰ ਕੌਰ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮੇਹਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜਣੀ ਪਈ। ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ. ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-1/8, ਪੀ 1/10 ਅਤੇ ਪੀ-1/12 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ

20.11.2015 ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ. ਜਵਾਬ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ, ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-1/8, ਪੀ-1/10 ਅਤੇ ਪੀ-1/12 ਦੀਆਂ ਸੀਡੀ ਕਦੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। 05.11.2015 ਨੂੰ ਆਰ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੌਰਾਨ, ਅਦਾਲਤੀ ਠਾਈਲ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀ-1/12 ਦੀ ਸੀਡੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖੁਰਚਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-1/12 'ਤੇ ਸੀਡੀ ਦੀ ਇਕ ਸਹੀ ਕਾਪੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਇਕ ਹੋਰ ਸੀਡੀ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-1/12 'ਤੇ ਸੀਡੀ ਦੀ ਸਹੀ ਕਾਪੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 30.9.2011 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸੀਡੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 13.4.2011 ਨੂੰ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ P-1/12 'ਤੇ ਸੀਡੀ ਦੀ ਉਹੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀਡੀ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-1/8, ਪੀ-1/10 ਅਤੇ ਪੀਏ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

(Ramendra Jain, J.) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਉਹ ਖੇਡਣ ਯੋਗ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਜੇਕਰ, ਕੋਈ ਵੀ ਸੀਡੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਕਾਪੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

(4) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 19.1.2016 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਡੀ ਐਕਸ.ਪੀ.1/12 ਦੀ ਕੋਈ ਸੱਚੀ ਕਾਪੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਅਸਲ ਕਾਪੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਸੀਡੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕਾਪੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਕਥਿਤ ਸੀਡੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਾਬਕਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਸੀਡੀ ਦੀ ਸਹੀ ਕਾਪੀ ਹੈ। P1/12. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਐਕਸ.ਪੀ.1/12 ਦੀ ਕਾਪੀ ਕਿਵੇਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣਯੋਗ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸੀਡੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(5) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 19.1.2016 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸੱਚੀ ਕਾਪੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ।

(6) ਮਿਤੀ 1.3.2016 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਨ

ਦਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 109 ਪੰਨਿਆਂ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸੀਡੀਜ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੀ.ਡੀਜ਼, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਚਲਾਏ ਟੈਂਡਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੀਡੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 19.1.2016 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 151 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਸੀਡੀ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੈੱਟ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕਥਿਤ ਸੀਡੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਡੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਕਥਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ। ਕਥਿਤ ਸੀਡੀਜ਼ ਦੇ ਕਥਿਤ ਲਿਖਤੀ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਕੋ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਡੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਕਥਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਥਿਤ ਸੀਡੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। 11.9.2015 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਕਲਮਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਿਰੂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਿਤੀ 31.10.2015 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ 5.11.2015 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 11.2.2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ

ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਆਪਣੀ ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀਡੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੀਡੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਥਿਤ ਸੀਡੀਜ਼ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸੀਡੀਜ਼ ਸੁਣੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(7) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਸੀਡੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸੀਡੀਜ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੈੱਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਸੀਡੀ ਪੀ-1/8 ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਪੀ 1/10 ਅਤੇ ਪੀ-1/12 ਨੂੰ ਖੁਰਚਣ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸਨੂੰ ਪਲੇਅ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਣਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸੀਡੀ ਦੀ ਉਹੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-1/12 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਸਲ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਲੈਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਨੂੰ ਐਫਐਸਐਲ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਅਤੇ ਖੰਡਨ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਮਾਹਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ।

(8) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਡੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(9) ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਵੇਂ ਸੇਪਾਂ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ: -

(10) ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨੇਸ਼ਨ-ਇਨ-ਚੀਫ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 109 ਪੰਨਿਆਂ ਵਾਲੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੀ ਸੀਡੀ ਅਤੇ ਕਾਪੀ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ 26.8.2015 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਹਾ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਸੀਡੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਤੋਂ 11.9.2015 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਡੀ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸੁਣੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਿਖਤੀ ਸੰਸਕਰਣ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵੀ ਦੇਖੀਆਂ ਸਨ। Ex.P-1/9, Ex.P-1/11 ਅਤੇ Ex.P-1/13 ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਸੰਸਕਰਣ ਸੀਡੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਉਸਨੇ (Ramandha Jain, I) ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ।

(11) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ, ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਡੀ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੀਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਂ ਆਰਡਰਬਲਜੂ-1 ਡਾ. ਪਵਿਤਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਜਿਹੜਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸੀਡੀਜ਼ ਦੀ ਸੱਚੀ ਕਾਪੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ। ਹੁਣ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤੁਰੰਤ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਆਰਡਰਬਲਜੂ-1 ਡਾ. ਪਵਿਤਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਜਿਹੜਾ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸੀਡੀਜ਼ ਦੀ ਸਹੀ ਕਾਪੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(12) ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਵਾਲ

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 151 ਸੀਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਰਡਰਬਲਜੂ-1 ਡਾ. ਪਵਿਤਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਚਾਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 151, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 151, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਆਰਡਰ 18 ਨਿਯਮ 17, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਾ 151 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਧਾਰਾ 151, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੁਰੰਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 151, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਆਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ।

(13) ਸੈਕਸ਼ਨ 151, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਆਰਡਰ 18 ਨਿਯਮ 17 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਚਾਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਆਰਡਰਬਲਜੂ 1 ਡਾ. ਪਵਿਤਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜਿਹੜਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਝਗੜੇ ਨਾਲ ਨਿਜ਼ੱਠੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਕਾਰਨ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

(14) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ 30.3.2007 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। 14.2.2008 ਨੂੰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਪੁੱਤਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੋਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(1 ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ 30.4.2010 ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਤਨੀ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਾਲਮ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਅਧਾਰ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵੇਰਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-1/8, ਪੀ-1/9, ਪੀ-1/10, ਪੀ-1/11, ਪੀ-1/12 ਅਤੇ ਪੀ-1 ਭੇਜਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 151 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਹੈ। /13 ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਆਰਡਬਲਯੂ2 ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ.ਐਫ.ਐਸ.ਐਲ. ਖੰਡਨ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਤੁਲਨਾ, ਮਾਹਰ ਰਾਏ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਲਈ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ।

(15) ਬਿਨੈਪੱਤਰ ਵਿਚਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਡੀਜ਼ ਆਖਰਕਾਰ ਉਸ ਵਿਚ ਖੁਰਚਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ, ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਪਤੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਸਹਿ ਕਰੂਰਤਾ, ਵਾਰ-ਵਾਰ ਝਗੜੇ ਆਦਿ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

(16) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਰੁਟੀਨ ਵਿੱਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਝਗੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਰੁਟੀਨ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇੱਕ ਸੀਡੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮਾਹੌਲ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਸਨ। ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸੀਡੀ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀਆਂ ਗੱਲਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਜਿਹੜਾ ਦੌਰਾਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਸੀਡੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਬੜੀ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਇਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਾ ਛੱਡੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਕੋਈ ਸਾਰਥਕਤਾ ਨਹੀਂ।

(17) ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵੀ ਉਸਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਸੁਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਚਾਰ ਵਾਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਘਸੀਟਿਆ।

(18) ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ

ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਖੇਡਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ

29.4.2010 ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕਥਿਤ ਸੀਡੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਡੀ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸੁਣੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਰਦਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਤੋਂ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਥਿਤ ਸੀਡੀਜ਼ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ।

(19) ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 11.2.2016 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਸਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਕੋਈ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 11.2.2016 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਵਾਬ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੀਡੀ ਦੀ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਕੁਝ ਝਰੀਟਾਂ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਡਬਲਯੂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੀਡੀ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸੀਡੀ ਦੀ ਅਸਲ ਕਾਪੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿਚ, ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਫਾਈਲ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, RW2 ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 1.3.2016 ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(20) 11.2.2016 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਕੇਵਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਰ.ਡਬਲਯੂ.2 ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਲੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸੀਡੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸੀਡੀਜ਼ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ,

ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਕੁਝ ਖੁਰਚੀਆਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਖੇਡਣ ਯੋਗ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸੀ.ਡੀਜ਼, ਸਾਬਕਾ ਪੀ-8 ਤੋਂ ਐਕਸ. ਪੀ-13 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਉਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਹੁਣ ਖੰਡਨ

ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸੀਡੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ, ਪਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(21) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਬਿਤ ਸੀਡੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਉਕਤ ਸੀਡੀਜ਼ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਹੁਣ, ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਚਿਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਚਾਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਅਧੀਨ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀ.ਡੀ., ਵੀ.ਸੀ.ਡੀ., ਚਿੱਪ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 65-ਬੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਉਸ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਅਯੋਗ

(22) ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀਡੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਠੋਸ ਤਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਨਤੀਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ: -

“ਬਿਨੈਕਾਰ/ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ P-1/8, P-1/9, P-1/10, P-1/11, P-1/12 ਅਤੇ P-1/ ਭੇਜਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਆਰਡਬਲਯੂ2 ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ.ਐੱਫ.ਐੱਸ.ਐੱਲ. ਨੂੰ 13. ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਖੰਡਨ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਕਤ ਸੀ.ਡੀਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਕੁਝ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਨੂੰ ਉਕਤ ਸੀਡੀ ਦੇ ਟੈਂਡਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ/ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਦੀ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹਿੰਦੂ

(*Ramendra Jain, J.*)

ਸਿਰਫ਼ ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਦਾਲਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ, ਧਾਰਾ 151 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀਆਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਖੰਡਨ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ *ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, 2016(2) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ), 686 (ਪੀਐਡਐਚ)* ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908, ਆਰਡਰ 18 ਨਿਯਮ 3 ਵਾਧੂ ਸਬੂਤ - ਖੰਡਨ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ - ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਵਸੀਅਤ 'ਤੇ ਵਸੀਅਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਹਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਖੰਡਨ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ- ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ-ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਅਣਜਾਣ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਆਰਡਰ 18, ਨਿਯਮ 13-ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(23) ਹੁਣ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ

ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1908 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਆਪਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਦੇ ਕੇ ਨਜ਼ਿੱਠਿਆ ਹੈ। ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 8 ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਪਟਿਆ ਹੋਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕੋਈ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਸਿਰਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45-ਏ (ਜੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ) ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, *ਰਾਕੇਸ਼ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ 2016 (2) RCR (Crl.)*, 870 (P&H) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਸੈਕਸ਼ਨ 65 ਬੀ ਅਤੇ 45-ਏ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਬੂਤ- ਸਬੂਤ-ਸਿਰਫ ਜੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ, ਧਾਰਾ 45-ਏ (ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਰਾਏ) ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1. ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਅਧੀਨ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
2. ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਡੀ, ਆਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 45-ਏ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ।
3. ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸਮਗਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਦਾਖਲਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀਆਰਐਲ) ਨੰਬਰ 2302 ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। 2017 ਦੇ SLP(CrI.) ਨੰ. 9431/2011 ਅਤੇ SLP (CRL.) ਨੰ. 9631-9634/2012, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

(1) ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਅਨਵਰ ਪੀਵੀ ਬਨਾਮ ਪੀਕੇ ਬਸ਼ੀਰ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮਨੂ/SC/0834/2014 : (2014) 10 SCC 473, ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੈਰਾ 24 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਬੂਤ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 62 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਲਈ, ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਅਤੇ 65 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।, ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੈਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਬੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(25) ਕਿਉਂਕਿ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਵਦਾਨ ਵਕੀਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।, 1872 ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸੀ.ਡੀਜ਼ ਦੀ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਕਥਿਤ ਸੀ.ਡੀਜ਼ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(26) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ 2017 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 650 ਅਤੇ 658 ਦੋਵੇਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਤੁਲ ਭਾਟੀਆ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕਮਾ